

Internetconsultatie IAK

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

Het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving bevat normen waaraan goed beleid of goede regelgeving dient te voldoen. Uitgebreide informatie vind je op www.naarhetiak.nl (klik dan op de tekst "Naar het IAK" in de linker kolom).

1. Wat is de aanleiding?

In augustus 2015 is de Wet van 4 juni 2015 tot wijziging van enige onderwijswetten in verband met het invoeren van de verplichting voor scholen zorg te dragen voor de veiligheid op school (hierna: Wet veiligheid op school) in werking getreden. Op grond van deze wet draagt het bevoegd gezag zorg (of de school) voor de veiligheid op school. Onderdeel van deze zorgplicht is dat de school de veiligheidsbeleving van leerlingen monitort. Het doel van de monitoring is dat de school daarmee een realistisch beeld krijgt van de veiligheidsbeleving en dat men waar problemen zich voordoen, deze aan kan pakken en het veiligheidsbeleid kan versterken. In november 2021 is de evaluatie van de Wet veiligheid op school en de beleidsreactie hierop gepubliceerd. Daaruit blijkt dat de resultaten van die jaarlijkse monitor vaak te wensen overlaten en niet volstaan om de veiligheid op school te zinvol te evalueren. De door veel scholen gebruikte instrumenten geven een beperkt en weinig gedetailleerd beeld van de veiligheidsbeleving van de leerlingen. Daarom heeft de Minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs in maart 2022 aan de Tweede Kamer toegezegd de gestelde eisen aan de monitor aan te scherpen om zo de monitor te verbreden en te verdiepen.

2. Wie zijn betrokken?

Dit wetsvoorstel heeft consequenties voor de Inspectie van het Onderwijs, schoolbesturen, onderwijspersoneel en leerlingen.

Instrumentenmakers zullen hun instrumenten moeten aanpassen aan de nieuw gestelde eisen.

Schoolbesturen zullen meer informatie en nauwkeurigere informatie krijgen over de veiligheidsbeleving op hun school. Zij hebben hiermee ook concrete aangrijpingspunten om het gesprek over de veiligheid binnen de school te starten en zo nodig het veiligheidsbeleid aan te passen.

Door meer leerlingen te bevragen en meer vragen omtrent ervaringen omtrent sociale onveiligheid toe te voegen zullen leerlingen en onderwijspersoneel meer tijd kwijt zijn aan het afnemen van de monitor.

Tenslotte zal de inspectie ook meer informatie krijgen omtrent de specifieke ervaringen van sociale onveiligheid op scholen.

3. Wat is het probleem?

De resultaten van de jaarlijkse monitor geven nu doorgaans geen volledig beeld van de veiligheidsbeleving van de leerlingen. Dit heeft twee redenen.

Ten eerste is het mogelijk dat groepen leerlingen buiten het beeld van de monitor vallen doordat het aantal leerlingen dat aan de monitor deelneemt per school varieert. Zo zijn er scholen waar een beperkt aandeel van de leerlingen, bijvoorbeeld slechts een paar groepen of één jaarlaag, wordt bevraagd over de sociale veiligheid. Hierdoor kunnen op sommige scholen groepen leerlingen buiten beschouwing blijven, waardoor het risico bestaat dat hun eventuele gevoelens van onveiligheid niet op de radar staan van het bevoegd gezag en de school. Een school kan in dat geval ook niet goed de juiste veiligheidsmaatregelen treffen.

Ten tweede wordt in een deel van de instrumenten niet gevraagd naar alle aspecten die relevant kunnen zijn voor de verbetering van het veiligheidsbeleid en daarmee de veiligheid van leerlingen op school. Zo is er op dit moment geen gedetailleerd beeld van de ervaringen van leerlingen met sociale onveiligheid. Ondanks de impact die ervaringen met sociale onveiligheid hebben op de veiligheidsbeleving van leerlingen, geven de huidige monitoringseisen slechts beperkte kaders om ook deze ervaringen te bevragen. Dit zorgt ervoor dat de resultaten van de monitor niet volstaan om het bevoegd gezag zicht te geven op de vormen van sociale onveiligheid binnen de school en het gevoerde veiligheidsbeleid te toetsen.

Uit het bovenstaande blijkt dat de huidige vereisten aan de monitor niet leiden tot een evaluatie die zicht biedt op specifieke vormen van sociale onveiligheid en daarmee ook niet toereikend kan bijdragen aan het toetsen en versterken van het veiligheidsbeleid. Hierdoor is het beoogde leereffect van de monitoring suboptimaal en leidt het in onvoldoende mate tot een verbetering van het schoolklimaat.

4. Wat is het doel?

Met dit besluit worden aanvullende eisen gesteld aan de monitoring van de veiligheidsbeleving van leerlingen op school. Door de aanvullende eisen geven de resultaten van de monitor een nauwkeuriger beeld van de veiligheidsbeleving op school en ervaringen van leerlingen met vormen van sociale onveiligheid. Dit stelt scholen in staat om gericht de veiligheid op school te evalueren en het veiligheidsbeleid te verbeteren.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

De evaluatie van de wet Veiligheid op School liet zien dat met de huidige eisen voor de monitor scholen te weinig zicht hebben op de veiligheidsbeleving van leerlingen. Hiermee kan de monitor niet de functie vervullen waar zij voor bedoelt is: de veiligheid van leerlingen monitoren en waar nodig gebruiken om het veiligheidsbeleid aan te scherpen. Hierom is uitbreiding van de gestelde eisen noodzakelijk.

6. Wat is het beste instrument?

De voorgestelde uitbreiding van de eisen is het meest effectieve manier om er voor te zorgen dat scholen beter zicht krijgen op de veiligheidsbeleving van leerlingen. Door alle leerlingen, die redelijkerwijs in staat zijn de monitor in te vullen, de gelegenheid te geven dit te doen ontstaat er een completer beeld van de veiligheidsbeleving op school. Door daarnaast ook de aandachtsgebieden uit te breiden met ervaringen met sociale onveiligheid wordt dit beeld ook nauwkeuriger waardoor scholen gerichter het gesprek kunnen starten en waar nodig het beleid verbeteren.

Een alternatief zou zijn om apart met alle instrumentenmakers in gesprek te gaan om hen te stimuleren hun instrumenten uit te breiden. Door deze eisen echter wettelijk vast te leggen, ontstaat er een gelijk minimum voor alle instrumentenmakers en scholen. Hiermee wordt de lat voor heel het funderend onderwijs omhoog gelegd.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Het wetsvoorstel raakt met name instrumentenmakers die nieuwe vragenlijsten zullen moeten ontwikkelen. Daarnaast zullen leerlingen meer tijd kwijt zijn aan het invullen van de vragenlijst en onderwijspersoneel meer tijd kwijt zijn aan het begeleiden van de leerlingen. Daarnaast kan het zijn dat er meer signalen binnenkomen waar het schoolbestuur iets mee moet en heeft de Inspectie meer gerichte informatie voor het toezicht